

Karolina Worobel

Uniwersytet Zielonogórski

e-mail: 107067@g.elearn.uz.zgora.pl

Anna Wypych

Uniwersytet Zielonogórski

e-mail: 107895@g.elearn.uz.zgora.pl

Mirosława Nyczaj-Drąg

Uniwersytet Zielonogórski

e-mail: m.nyczaj@ipp.uz.zgora.pl

PROJEKT ZINTEGROWANYCH ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH DLA UCZNIÓW KLASY III SZKOŁY PODSTAWOWEJ PT. MIESZKAŃCY ULI – PSZCZOŁY

Wprowadzenie

Prezentowany czytelnikowi tekst jest autorskim projektem zajęć dla uczniów klas trzecich szkoły podstawowej opracowanym zgodnie z zasadami współczesnej metodyki zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej, w myśl której traktujemy dziecko jako aktywnego badacza otaczającej je rzeczywistości, o bogatym doświadczeniu pozaszkolnym i rozległej wiedzy osobistej. Tworząc projekt, kierowałyśmy się wiarą w zdolności i umiejętności uczniów oraz w potencjał związany z indywidualnymi sposobami interpretowania otaczającej rzeczywistości. Przyjęłyśmy, że uczeń klasy trzeciej dysponuje już bogatym zestawem schematów interpretacyjnych, sposobów opisywania i wyjaśniania świata oraz działania w nim. Uznałyśmy, że poprzez odwołanie się do wiedzy osobistej ucznia, zachęcanie go do wyrażania własnych opinii, formułowania hipotez, poszukiwania ich falsyfikacji i weryfikacji, jesteśmy w stanie doprowadzić go do nowych, twórczych sposobów myślenia. Założyłyśmy także, iż warunkiem niezbędnym do uzyskania wymiernych efektów edukacyjnych jest elastyczna, innowacyjna postawa nauczyciela, respektująca prawo ucznia do popełniania błędów, ideę aktywizacji oraz szacunku dla jego potrzeb, samodzielności i niezależności.

Współczesne dziecko w zmieniającym się świecie stawia nowe wymagania zarówno przed nauczycielem, jak i przed instytucjami edukacyjnymi. Koniecznością w tej sytuacji staje się wypracowanie nowych metod pracy opartych na aktualnym, elastycznym w swej wymowie programie nauczania, bo przecież program nauczania

ma być dla ucznia, wspierać go w rozwoju, uwzględniać jego indywidualność, nie zaś odwrotnie. Dlatego szkoła spełni swoje funkcje tylko wtedy, kiedy za punkt wyjścia przyjmie dziecko, jego potrzeby, możliwości i zainteresowania.

Jak wiemy, wczesnoszkolny model edukacji realizowany w polskich warunkach wywodzi się z myślenia behawiorystycznego i jest coraz częściej i powszechniej krytykowany. Dodatkowo, mając na uwadze badania naukowe dotyczące współczesnych „grzechów” popełnianych przez nauczycieli wczesnej edukacji, tj.: unifikacji treści, instrumentalizmu metodycznego, orientacji poprawnościowej, mechanizacji czynności ucznia, monologowości znaczeń, infantylizacji treści, rywalizacyjnego indywidualizmu (Klus-Stańska 2006, s. 20), prezentujemy w opracowaniu projekt zajęć, który w naszym mniemaniu jest wolny od tego typu zarzutów. Tym bardziej że został on przygotowany na podstawie założeń konstruktywizmu. Główna teza tego kierunku mówi „o niepowtarzalności umysłowych obrazów świata i unikatowości strategii realizowanych przez jednostkę w procesie jego poznawania” (Klus-Stańska 2006, s. 18). Zgodnie z podstawowymi tezami konstruktywizmu ważne dla uczenia się jest stawianie ucznia w nowych dla niego sytuacjach problemowych, wywołujących konflikt poznawczy, tworzenie okazji edukacyjnych bez możliwości precyzyjnego określenia częściowych efektów edukacyjnych (celów kształcenia), znajomość przedwiedzy ucznia, co wiąże się z przyzwoleniem na popełnianie przez niego błędów. Ich świadomość pomaga uczniom konstruować nowe strategie myślenia i działania (Klus-Stańska 2006, s. 19).

Założenia projektu edukacyjnego

Projekt edukacyjny „Mieszkańcy uli – pszczoły” skonstruowany jest dla klas trzecich szkoły podstawowej. Jego głównym założeniem jest: poszerzenie wiedzy uczniów na temat pszczoł oraz ich miejsca „zamieszkania”, zrozumienie i docenienie roli pszczoł w przyrodzie, rozwijanie wiedzy o ekosystemach oraz kształtowanie postawy odpowiedzialności ekologicznej.

Projekt zrealizowany jest zgodnie z zasadami koncepcji integracji wiedzy opracowanej przez Dorotę Klus-Stańską (2006). Koncepcja ta zakłada, że integracja wiedzy w edukacji wczesnoszkolnej polega na łączeniu różnych dziedzin wiedzy w spójne jednostki dydaktyczne, ale także łącznym ujmowaniu celów nauczania, wychowania i kształcenia, które angażują uczniów w aktywny proces uczenia się. W praktyce projekt zajęć zgodny z tą koncepcją powinien być skonstruowany tak, aby umożliwiać uczniom aktywne uczestnictwo, współpracę i rozwiązywanie rzeczywistych problemów. Zadaniem nauczyciela jest projektowanie zajęć w sposób, który sprzyja integracji różnych treści i umiejętności oraz przede wszystkim wspiera samodzielne i zespołowe dochodzenie uczniów do wiedzy. Aby można ją było nazwać koncepcją integracji, spełnione muszą zostać określone warunki. Oto główne z nich:

1. Praca grupowa.

Współpraca między uczniami jest istotna, umożliwia ona bowiem wymianę pomysłów, wspólne rozwiązywanie problemów i uczenie się od siebie nawzajem. Rozwija także umiejętność słuchania oraz selekcji pomysłów.

2. Interdyscyplinarność treści.

Uczniowie pracują nad projektami, które łączą różne treści, co pomaga im dostrzec powiązania między różnymi dziedzinami wiedzy i lepiej zrozumieć temat.

3. Stawianie na problemowość sytuacji.

Projekty oparte są na rzeczywistych problemach, które uczniowie muszą rozwiązać. Sprzyja to sprawniejszemu przetwarzaniu informacji i rozwijaniu umiejętności analitycznych.

4. Samodzielne dochodzenie ucznia do wiedzy.

Uczniowie są zachęceni do samodzielnego poszukiwania informacji i rozwiązywania problemów. Gdy sami znajdą odpowiedź na nurtujące ich pytania, wiedza na dłużej zostanie w ich pamięci.

5. Projekt musi być wolny od infantylnych i banalnych treści.

Treści muszą być dostosowane do rzeczywistych zainteresowań uczniów i wolne od powierzchownej realizacji tematu. Uczniowie powinni wiedzieć, jak to, czego się uczą, może być wykorzystane w życiu.

6. Dominująca aktywność ucznia.

Uczniowie są aktywnie zaangażowani w proces nauczania, co zwiększa ich motywację i efektywność w nauce. Będąc aktywnymi na zajęciach, pomagają nie tylko sobie, ale także koleżankom i kolegom z klasy.

7. Rola nauczyciela jako organizatora.

Nauczyciel odgrywa rolę facylitatora, projektując sytuacje problemowe i zadania, które angażują uczniów i wspierają ich samodzielne dochodzenie do wiedzy.

8. Refleksyjność.

Uczniowie powinni być zachęceni do refleksji nad własnym procesem uczenia się oraz efektami swojej pracy.

Cele projektu

Głównymi celami proponowanych zajęć dotyczących treści przyrodniczych dla uczniów klasy III szkoły podstawowej są:

- zapoznanie z życiem pszczół,
- poznanie pracy pszczelarza,
- zapoznanie z wyglądem pszczół,
- omówienie zasad bezpieczeństwa w kontakcie z pszczołami,
- poznanie znaczenia pszczół dla przyrody i człowieka,

- poznanie właściwości odżywczych miodu.

Oprócz treści przyrodniczych przedstawiany projekt edukacyjny mieści w sobie także treści polonistyczne, matematyczne, plastyczne, techniczne, muzyczne, historyczne oraz geograficzne.

Główne cele realizacji wyżej wymienionych treści są następujące:

- rozwijanie umiejętności językowych, bogacenie słownictwa,
- doskonalenie sprawności ortograficznej,
- rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów matematycznych,
- doskonalenie umiejętności plastycznych oraz kreatywnego myślenia,
- rozwijanie motoryki małej,
- rozwijanie słuchu muzycznego,
- zapoznanie z historią zawodu pszczelarza,
- poznanie pochodzenia poszczególnych składników miodów.

Opisywany projekt zajęć pozwala na rozwijanie umiejętności pracy w grupach, komunikacji i podejmowania wspólnych decyzji, kształtowanie postawy szacunku wobec innych ludzi oraz zwierząt. Dzięki temu projektowi uczniowie nie tylko poszerzą wiedzę, ale także będą mogli w sposób kreatywny rozwijać swoje umiejętności i zainteresowania.

Zakładamy, że uczeń uczestniczący w zajęciach:

- zobaczy, jak wygląda strój pszczelarza,
- dowie się, na czym polega praca pszczelarza,
- zobaczy, jak wygląda ul w środku,
- zobaczy, jak wygląda sprzęt potrzebny w pracy pszczelarza,
- przymierzy strój pszczelarski,
- skosztuje miodu,
- stworzy z kartonu własny ul,
- rozpozna poszczególne części ciała pszczoły,
- rozróżni typy pszczoł,
- opowie o cyklu pszczoły, jaki zachodzi w przyrodzie,
- odpowie na pytania dotyczące roli pszczoł w ekosystemie,
- dowie się, jak przebiega proces zapylania,
- odpowie pełnym zdaniem na pytania,
- wyszuka słowa z rozsypanych liter, wzbogacając przy tym słownictwo,
- poprawnie przeczyta,
- pozna historię tworzenia miodów oraz będzie umiał je rozróżnić, wskazując ich właściwości,
- rozwiąże zadania matematyczne w zakresie 100, pobudzając przy tym logiczne i abstrakcyjne myślenie,
- stworzy plakat na temat pszczoł,

- ułoży wyrazy z rozsypanki literowej,
- będzie wiedział skąd pochodzą poszczególne składniki miodów,
- pozna historię zawodu pszczelarza.

Przebieg zajęć

Dzień pierwszy

Temat dnia: Pszczoły – mieszkańcy uli

Pomoce dydaktyczne: zdjęcia pszczół, prezentacja multimedialna, arkusze papieru, kredki, pisaki, film edukacyjny, plakat z pszczołą, karteczki z nazwami częściami ciała pszczoły, karta pracy z zadaniem polonistycznym

Metody pracy:

Asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja

Samodzielne dochodzenie do wiedzy: klasyczna metoda problemowa

Praktyczne: realizacji zadań wytwórczych

Czas trwania zajęć: 3 × 45 min

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie:

1. Uczniowie stoją w kole. Nauczyciel organizuje zabawę ruchową pt. Naśladujemy zachowanie owadów.

Po wykonaniu zadania uczniowie siadają na miejsce, a nauczyciel pyta, jakimi owadami byli i jakie zachowania danego owada prezentowali swoimi ruchami.

Pierwsze zadanie dla uczniów. (załącznik 1)

Każdy uczeń otrzymuje zdjęcie pszczoły. Zadaniem ucznia jest opisanie jej wyglądu.

Pomocnicze wątki:

- wygląd pszczoły: kształt, wielkość, kolor, budowa, zachowanie; jakie uczucia budzi jej wygląd, ogólne wrażenie.

(Nauczyciel powinien przyjąć rolę obserwatora i słuchacza, w razie potrzeby może podtrzymywać spontaniczne, nieskrępowane wypowiedzi uczniów)

Część właściwa:

2. Budowa pszczoły

Nauczyciel rozdaje uczniom ilustracje, na których narysowana jest połowa pszczoły.

Uczniowie mają za zadanie dorysować drugą część jej ciała. (załącznik 2)

Nauczyciel demonstruje duży plakat pszczoły, a zadaniem chętnych uczniów jest przypięcie do plakatu kartek z nazwą danej części ciała pszczoły. (załącznik 3)

Nauczyciel omawia zadanie zadając przykładowe pytania:

- Do czego służą pszczole skrzydła?
- Do czego pszczoła wykorzystuje czułki?
- Do czego służy pszczole żądło itp.?

3. Nauczyciel przedstawia uczniom krótką prezentację, na której pokazane są ilustracje pszczół z podpisami (robotnice, trutnie, królowa), cykl życia pszczoły, rola pszczół w zapylaniu kwiatów i ich znaczenie dla ekosystemu. (załącznik 4)

4. Projekt grupowy

Nauczyciel prosi uczniów o dobranie się w grupy za pomocą zdjęć pszczół, które otrzymali na początku zajęć. Każda grupa otrzymuje arkusz papieru oraz pisaki, kredki. Zadaniem uczniów jest podpisać swoją grupę nazwą pszczoły, a następnie stworzyć plakat, na którym będzie umieszczony cykl życia pszczoły oraz jej rola w zapylaniu kwiatów. Nauczyciel puszcza w tle piosenkę pt. *Pszczółka Maja*.

5. Nauczyciel wyświetla uczniom film edukacyjny o pszczołach miodnych. (<https://zpe.gov.pl/a/zycie-pszczoly-miodnej/Dl2Ww43S6>)

Po skończonym filmie nauczyciel zadaje następujące pytania:

- Gdzie mieszkają pszczoły?
- Jakie zadania ma pszczoła w ulu?
- Co pszczoła robi poza ulem?
- Jak długo żyją pszczoły?

6. Zadanie polonistyczne: Znajdź słowa

Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy. Ich zadaniem jest ułożyć jak najwięcej słów z rozsypanych liter wyrazu *pszczoła*. Na koniec uczniowie wymieniają, te które udało im się znaleźć. (załącznik 5)

7. Podsumowanie

Nauczyciel podsumowuje zajęcia, pytając uczniów:

- Jakie zadania ma pszczoła?
- Gdzie mieszka pszczoła?
- Jak wygląda pszczoła?
- Jakie życie prowadzi i co produkuje?
- Czy pszczoły są pożyteczne?
- Czy pszczoła jest gatunkiem zagrożonym?

Nauczyciel dziękuje uczniom za zajęcia i przypomina o mającej się odbyć następnego dnia wycieczce do agroturystyki, gdzie znajduje się pasieka uli.
(O której i gdzie jest zbiórka, co muszą ze sobą zabrać)

Dzień drugi

Temat dnia: Spotkanie z pszczelarzem

Pomoce dydaktyczne: zdjęcia uli, strój pszczelarza, lornetki, lupy, kartki, naklejki, prezentacja multimedialna, gałązki roślin, słoiczki z miodem

Metody pracy:

Asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja

Samodzielne dochodzenie do wiedzy: klasyczna metoda problemowa

Czas trwania zajęć: 5 × 45 min

Przebieg:

1. Zbiórka przed szkołą. Nauczyciel w autobusie przypomina uczniom o zasadach zachowania się w autobusie i na wycieczce

2. Spotkanie z pszczelarzem

Po dotarciu na miejsce uczniowie idą do głównego budynku agroturystyki na spotkanie z pszczelarzem. Pszczelarz opowiada o tym, jak kiedyś wyglądał jego zawód, na czym polega współcześnie, pokazuje zdjęcia swoich uli i opowiada o nich (ile ich ma, co się w nich znajduje, ile pszczół w nich żyje, jak dba o pszczoły i ule i dlaczego).

Następnie uczniowie oglądają strój pszczelarza, omawiają jego części i kolejno go przymierzają.

3. Uczniowie otrzymują małe lornetki oraz lupy i udają się na spacer, by zobaczyć pasiekę uli. Na spacerze mogą dostrzec, jak wyglądają ule i które wchodzą do nich pszczoły. Uczniowie mają także okazję zobaczyć, jak pszczoły wyglądają i jak się zachowują.

Spacer przebiega zgodnie z zasadami bezpieczeństwa, nauczyciel w trakcie spaceru zadaje uczniom pytania ukierunkowujące obserwację (załącznik 6):

- Jak wyglądają pszczoły i ule?
- Jak zachowują się pszczoły?
- Czy niektóre pszczoły znajdują się poza ulami, a jeżeli tak, to co tam robią itp.?)

4. Uczniowie po spacerze wracają do agroturystyki

Każdy uczeń otrzymuje kartkę oraz naklejki. Zadaniem ucznia jest stworzyć obrazek, który będzie przedstawiać pasiekę uli.

Gotowe prace zostają przywieszane na tablicy znajdującej się w agroturystyce i omówione przez uczniów

5. Obiad przygotowany w agroturystyce

6. Po obiedzie uczniowie idą na krótką prezentację multimedialną, na której pszczelarz opowiada o rodzajach miodu, ich składzie i właściwościach. Opowiada także o tym, że nie każdy miód można wszędzie produkować. (załącznik 7)

(Podczas prezentacji pokazuje rośliny, z których miody są wykonane)

7. Degustacja

Uczniowie otrzymują małe słoiczki z różnymi miodami i mogą ich spróbować.

(Pszczelarz przedstawia uczniom gatunki miodów, pyta o ich konsystencję oraz mówi, których najwięcej się produkuje i dlaczego)

Po degustacji każdy uczeń otrzymuje naklejkę i poprzez przyklejenie jej na dany słoik, oddaje głos na miód, który najbardziej mu smakował.

8. Powrót do szkoły

Dzień trzeci

Temat dnia: Klasowa pasieka

Pomoce dydaktyczne: karta pracy z zadaniami matematycznymi, kartony lub pudełka po butach, nożyczki, klej, taśma klejąca, farby, pędzle, kolorowy papier, naklejki, markery, plastelina

Metody pracy:

Asymilacji wiedzy: rozmowa, pogadanka, dyskusja

Samodzielne dochodzenie do wiedzy: klasyczna metoda problemowa

Praktyczne: realizacji zadań wytwórczych

Czas trwania zajęć: 4 × 45 min

Przebieg:

1. Podsumowanie wycieczki

Nauczyciel na początku zajęć podsumowuje wycieczkę. Pyta uczniów: co im się podobało, a co nie, czy dowiedzieli się czegoś nowego, czy opowiedzieli o wycieczce rodzicom oraz czy poleciliby taką wycieczkę innym klasom.

2. Zadanie matematyczne. Obliczenia w Królestwie miodu:

Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy, a ich zadaniem jest rozwiązywanie zadań. Chętni uczniowie rozwiązują zadania na tablicy. (załącznik 8)

3. Zadanie techniczne. Tworzenie własnych uli

Nauczyciel prosi uczniów o wyjęcie materiałów, które przynieśli na zajęcia. Tłumaczy im, że ich zadaniem będzie stworzenie ula. Wspólnie ustalają kryteria oceny (przykładowe: praca musi być schludna, nie może się rozpaść, muszą zostać użyte co najmniej 3 różne materiały). Nauczyciel przedstawia przykładowe prace (załącznik 9).

Uczniowie mają około 2 godziny lekcyjne na wykonanie zadania.

4. Tworzenie klasowej pasieki

Gdy wszyscy uczniowie skończą swoje prace, cała klasa wspólnie tworzy pasiekę oraz nadaje jej nazwę. Gdy „mieszkania” są już gotowe, uczniowie wracają na swoje stanowiska i każdy z nich tworzy mieszkańca – pszczołę z plasteliny. Nauczyciel pokazuje przykładowe pszczoły z plasteliny. (załącznik 10)

5. Podziękowania

Nauczyciel dziękuje uczniom za udział w projekcie. Pyta uczniów: co im się podobało, ale także, czy były takie części, które nie przypadły im do gustu. Czy dowiedzieli się czegoś nowego oraz czy poleciliby ten projekt innym klasom. Na koniec pyta uczniów, czy mają jakiś pomysł/temat na kolejny projekt, w którym chętnie wzięliby udział.

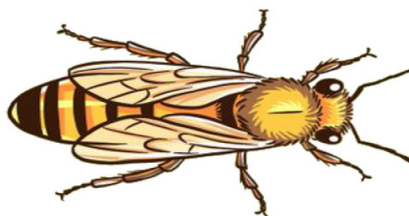
Propozycje dalszych działań

DLA UCZNIÓW:

1. Tworzenie hoteli dla owadów: Uczniowie mogą samodzielnie budować małe schronienia dla owadów z naturalnych materiałów, które następnie umieszczą w swoich ogrodach lub na terenach szkolnych.
2. Sadzenie kwiatów miododajnych: Sadzenie kwiatów, które są źródłem nektaru dla pszczoł w domowym ogródku lub na działce.
3. Wolontariat ekologiczny: Uczniowie mogą brać udział w lokalnych inicjatywach ekologicznych, takich jak sprzątanie terenów zielonych czy sadzenie drzew i krzewów miododajnych.
4. Przekazywanie wiedzy dalej: Uczniowie mogą przekazywać dalej to, czego dowiedzieli się podczas udziału w projekcie edukacyjnym Mieszkańcy uli – pszczoły.

DLA NAUCZYCIELI:

1. Konkursy plastyczne: Uczniowie mogą tworzyć prace plastyczne, takie jak rysunki, malunki czy kolaże przedstawiające pszczoły i ich środowisko.
2. Projekty literackie: Zachęcenie uczniów do pisania opowiadań, wierszy lub tworzenia komiksów o pszczołach.
3. Gry edukacyjne: Tworzenie lub korzystanie z gier planszowych i komputerowych o tematyce pszczelarskiej, które uczą uczniów o cyklu życia pszczoł i ich roli w przyrodzie.
4. Dni pszczoły: Organizowanie dni tematycznych w szkole, podczas których cała społeczność szkolna będzie uczestniczyć w różnych aktywnościach związanych z pszczołami.
5. Biblioteka tematyczna: Stwórz kącik w szkolnej bibliotece poświęcony książkom, czasopismom i materiałom edukacyjnym o pszczołach.

Załączniki**Załącznik 1**

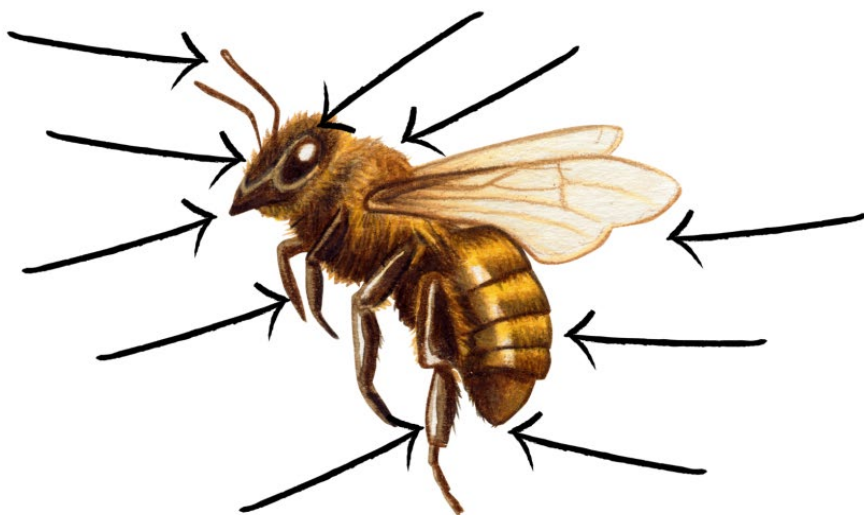
Załącznik 2

imię: _____

Załącznik 3

Budowa pszczoły

OCZY

CZUŁKI

GŁOWA

TUŁÓW

APARAT GĘBOWY

SKRZYDŁA

ODNÓŻA

ODWŁOK

KOSZYCZKI

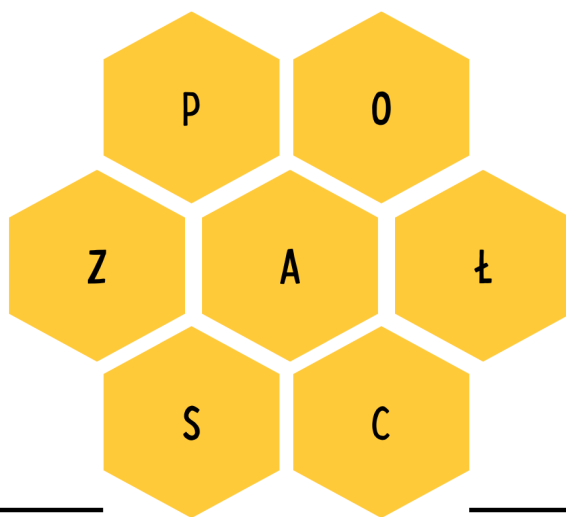
UKRYTE ŻĄDŁO

Załącznik 4

https://www.canva.com/design/DAGIM4Sfrds/9CwtyYz6qyPalKvYW2aZWQ/view?utm_content=DAGIM4Sfrds&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=editor

Załącznik 5

Z 7 liter poniżej, ułóż jak najwięcej słów. Każda litera może być użyta ponownie.
LITERY MOGĄ SIĘ POWTARZAĆ!

Załącznik 6

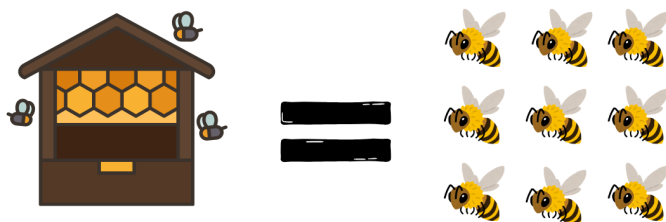
https://www.canva.com/design/DAGW8dEFO2Q/W8X3FIjpVpl3gKrKRZDLcw/view?utm_content=DAGW8dEFO2Q&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=editor

Załącznik 7

https://www.canva.com/design/DAGINeHLPf4/7aiBb8GAxZB5-XS1I3xtew/view?utm_content=DAGINeHLPf4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=editor

Załącznik 8

**JEŻELI W JEDNYM ULU ZNAJDUJE SIĘ 9 PSZCZÓŁ, TO
ODPOWIEDZ NA PONIŻSZE PYTANIA:**

1. ILE PSZCZÓŁ ZNAJDZIE SIĘ W CZTERECH ULACH?

2. ILE ULI MUSISZ MIEĆ, ABY POMIEŚCIĆ 30 PSZCZÓŁ?

**JEŻELI 10 PSZCZÓŁ WYTWARZA DZIENNIE JEDEN
SŁOICZEK MIODU, TO ODPOWIEDZ NA PONIŻSZE PYTANIA:**

**1. ILE PSZCZÓŁ WYTWORZY W JEDEN DZIEŃ 12
SŁOICZKÓW MIODU?**

**2. W ULU ZNAJDUJE SIĘ 100 PSZCZÓŁ. ILE SŁOICZKÓW
MIODU WYPRODUKUJĄ W DWA DNI?**

Załącznik 9

Załącznik 10

Bibliografia

- Guichard J., Xenard C. (2017), *Wszystko o... pszczołach*, Wydawnictwo Dragon, Bielsko-Biała.
- Klus-Stańska D. (2006), *Behawiorystyczne źródła myślenia o nauczaniu, czyli siedem grzechów głównych wczesnej edukacji*, [w:] *Wczesna Edukacja. Między schematem a poszukiwaniem nowych ujęć teoretyczno-badawczych*, red. D. Klus-Stańska, E. Szatan, D. Brong, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Klus-Stańska D., Nowicka M. (2005), *Sensy i bezsensy edukacji wczesnoszkolnej*, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.

Netografia

- <https://www.gov.pl/web/zdrowie> [dostęp: 17.09.2024].
- <https://www.dzieckieimbadz.pl/2022/05/materiay-na-dzien-pszczo.html> [dostęp: 17.09.2024].
- <https://lyson.com.pl/blog/artykuly-pszczelarskie/rodzaje-pszczol> [dostęp: 17.09.2024].
- <https://zpe.gov.pl/a/zycie-pszczoly-miodnej/Dl2Ww43S6> [dostęp: 17.09.2024].

Projekt zintegrowanych zajęć edukacyjnych dla uczniów klasy III szkoły podstawowej pt. Mieszkańcy uli – pszczoły

Streszczenie. Projekt „Mieszkańcy uli – pszczoły”, skierowany do uczniów trzeciej klasy szkoły podstawowej, ma na celu poszerzenie wiedzy na temat pszczoł, ich roli w ekosystemie oraz znaczenia dla człowieka. Kluczowe elementy projektu opierają się na koncepcji integracji wiedzy w edukacji wczesnoszkolnej, według której uczniowie zdobywają wiedzę poprzez połączenie różnych dziedzin w spójne, interdyscyplinarne jednostki dydaktyczne. Uczestnicy projektu angażują się w aktywne uczenie, pracę grupową, samodzielne rozwiązywanie problemów oraz refleksję nad zdobytą wiedzą. Przez trzy dni uczniowie uczestniczą w zajęciach teoretycznych i praktycznych, poznając życie pszczoł, pracę pszczelarza, proces produkcji miodu oraz zagrożenia związane z bezpieczeństwem w kontakcie z owadami. W ramach zajęć dzieci tworzą modele uli, pszczoły z plasteliny, a także uczestniczą w wycieczce edukacyjnej do pasieki. Projekt wspiera rozwój umiejętności m.in. językowych, matematycznych, plastycznych oraz kreatywnego myślenia. Podkreśla się znaczenie odpowiedzialności ekologicznej, interdyscyplinarności oraz aktywnego uczestnictwa uczniów. Projekt zachęca do refleksji nad znaczeniem pszczoł w przyrodzie, a także rozwija umiejętności pracy w grupie i podejmowania wspólnych decyzji.

Słowa kluczowe: edukacja wczesnoszkolna, integracja wiedzy, pszczoły, ekosystem, praca grupowa, odpowiedzialność ekologiczna, interdyscyplinarność, kreatywność, aktywne uczenie

An Integrated Educational Project for Third Grade Primary School Students: The Inhabitants of the hives – Bees

Summary. The project Inhabitants of the hives – Bees aimed at third-grade primary school students, seeks to broaden their knowledge about bees, their role in the ecosystem, and their importance to humans. The key components of the project are based on the concept of knowledge integration in early education, in which students acquire knowledge by combining different disciplines into coherent, interdisciplinary learning units. Participants actively engage in learning, group work, independent problem-solving, and reflection on the knowledge they have acquired. Over the course of three days, students take part in both theoretical and practical activities, learning about bees' lives, the work of a beekeeper, the process of honey production, and safety issues when interacting with insects. As part of the activities, children create models of beehives, bees made from clay, and participate in an educational field trip to an apiary. The project supports the development, among others, of linguistic, mathematical, artistic, and creative thinking skills. It emphasizes ecological responsibility, interdisciplinarity, and active student participation. The project encourages reflection on the importance of bees in nature, while also fostering teamwork and collaborative decision-making skills.

Keywords: early childhood education, knowledge integration, bees, ecosystem, group work, ecological responsibility, interdisciplinarity, creativity, active learning